

Naturvernforbundet

Molde

Deres sak Bygg 23/00663

Molde 28.02.24

postmottak@molde.kommune.no

Klage på vedtak av 14.02.24 om dispensasjon fra sjøplanen for etablering av en oppdrettslokalitet øst for Tautra, Kleppskjæret

Vi vil vise til vårt brev av 19.09.23 der vi rådde fra dispensasjon. Det vil være naturlig å se uttalelsen i sammenheng med denne klagen.

Naturvernforbundet sitt inntrykk av saksutredningen, og grunnlaget for dispensasjonsvedtaket, er at det stort sett er Salmar sine argument som blir lagt til grunn. Vi savner en mer selvstendig faglig begrunnelse.

Det er kommunen som vedtaksmyndighet som har ansvaret for at kravene i blant annet naturmangfoldloven blir utredet og svart ut på en tilfredsstillende måte.

I saksutredningen leser vi at det i seg selv er problematisk å dispensere fra en gjennomarbeidet plan som sjøområdeplanen. Imidlertid blir denne ulempen redusert ved at dette tiltaket ikke nødvendigvis fører til økt belastning i fjorden, da det skal erstatte andre lokasjoner hvor bruken vil opphøre.

Naturvernforbundet mener det blir feil å sammenligne den eksisterende lokaliteten i Julsundet, som allerede har ført til en negativ innvirkning på det marine livet i nærområdet, med en lokalitet som ikke har blitt utsatt for forurensning. Forskjellen i spredning og konsekvensene av lakselus til vandrende anadrom fisk kan også nevnes.

Oppdrettsanlegget er et stort tiltak. Vi må etterlyse en vurdering av reguleringsplanplikten i § 12-1, 3 ledd i plan- og bygningsloven. Vi mener at tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Høringen viste blant annet at en rekke fagetater med samfunnsansvar frarådte dispensasjon. Hensynet til natur og miljø er også et samfunnsansvar.

§ 17 i forvaltningsloven

Etter § 17 i forvaltningsloven skal forvaltningsorganet påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Et viktig demokratisk prinsipp er at mottatte uttalelser blir vurderte, og at det i saksbehandlingen kommer fram hvilken vekt det er lagt på dem.

I Salmar sitt dokument av 10.11.23 er de offentlige uttalelsene vurderte, men vårt brev er oversett. Vi vet ikke årsaken, men brevet inneholder synspunkt som vi mener burde avklares og svares ut.

Vi viste til Miljødirektoratet sin Naturbase der vi fant viktige marinbiologiske data som ikke var synliggjorte i søknaden fra Salmar. Vi la ved et kart for østsiden av Tautra som viser utbredelsen av en større tareskogforekomst, med kun stortare, i et bølgebeskyttet område. Tareskog er den viktigste marine naturtypen. Konsekvensene for livet i tareskogen, på grunn av blant annet forurensning fra et oppdrettsanlegg på østsiden av Tautra, er fortsatt ikke vurdert.

I vår uttalelse la vi vekt på at dersom kommunen har tenkt å bruke Møreaksen som en del av beslutningsgrunnlaget, bør det kreves en skriftlig utredning fra vegvesenet. Dette synspunktet er heller ikke vurdert.

Vi skrev også at det vil være naturlig å vurdere den nye lokaliteten i sammenheng med behovet for en ny landbase. Dette er også oversett.

I kommunen sin begrunnelse for vedtaket er det opplyst at Naturvernforbundet har avgitt høringsuttalelse. En del av brevets hovedpunkter er gjengitt, men det er stort sett alt. Naturfaglige vurderinger mangler og er i liten grad koblet til den juridiske delen av saksutredningen.

Bakgrunnen for søknaden

Grunnlaget for søknaden er bygging av Møreaksen og bru over Julsundet. I søknaden fra Salmar av 01.06.2023 leser vi:

“På grunn av videre prosjektering og bygging av Møreaksen har vi fått beskjed fra Statens Vegvesen at disse vil være utilgjengelig for videre drift fra 2023. For at SalMar skal kunne opprettholde produksjonen når Møreaksen bygges har derfor selskapet et ytterligere behov for erstatningslokalitet (er)”

Argumentasjonen finner vi igjen i teknisk utvalg sitt vedtak og så i administrasjonen sin begrunnelse for vedtaket om dispensasjon.

Vi vet at Møreaksen er med i den nasjonale transportplanen, men som et av utallige samferdselsprosjekt. Ved behandlingen av planen i Stortinget, ble ingen av prosjektene vedtatt. Planen ble lagt ved møteprotokollen. En ny nasjonal transportplan for 2025-2036 er under forberedelse og vil bli lagt fram for

Stortinget våren 2024. Om Møreaksen får en annen prioritering i revidert plan er uavklart.

Møreaksen er et politisk omstridt prosjekt og blir rett som det er en sak i Stortinget sin spørretime. Sist i spørretimen den 14.2.24. Da kom det på nytt fram i svar fra samferdselsministeren at eventuell oppstart av Møreaksen ikke er vedtatt av Stortinget.

Vår konklusjon er at Møreaksen derfor ikke kan brukes som argument for å flytte lokaliteten fra Julsundet til Kleppskjæret. På den måten svikter hele grunnlaget i det administrative vedtaket.

Vedtaket om dispensasjon

Naturvernforbundet kjenner til at etter § 19-2 i plan- og bygningsloven, kan det i spesielle tilfeller gis dispensasjon fra godkjent plan. Vi mener likevel at det lokale skjønnnet ikke kan gå ut over de rettslige rammene i det nasjonale lov- og regelverket.

Vår påstand er at vedtaket er utenfor de rettslige rammene.

I innstilling til tekniske utvalg frarådte administrasjonen at det ble gitt dispensasjon.

Det kan være saker der det har kommet nye opplysninger av en slik karakter at det blir naturlig for en administrasjon å forandre mening og saksinnstilling. Vi kan ikke se at det har kommet fram noe nytt av vesentlig betydning av plan eller miljøfaglig karakter, etter at administrasjonen i første omgang frarådte dispensasjon fra godkjent plan.

Midlertidig dispensasjon

Vedtaket gjelder fram til revidering av interkommunal plan for Romsdalsfjorden. Dersom planen ikke blir revidert, innebærer vedtaket en varig dispensasjon. Vi mener at en midlertidig dispensasjon bør ha en avgrenset gyldighet.

Vårt inntrykk er at kommunen har valgt å nedprioritere oversiktsplanlegging på både land og sjø. Høyest prioritering har stort sett private reguleringsplaner som kan gi inntekter og som er bra for næringslivet. (Budsjettsak 2024 – PS 82/23).

§§ 8-12 i naturmangfoldloven

Etter at saken var behandlet i teknisk utvalg, kom en revidert kartpakke og en vurdering etter naturmangfoldloven.

I den første innstillingen fra administrasjonen ble det argumentert med at det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke konsekvenser etablering av et akvakulturanlegg vil ha på sjørret og laks i fjorden. I planbeskrivelsen til sjøområdeplanen er det lagt til grunn at det ikke er tilrådelig å øke mengden akvakultur i planområdet da det er høyt sannsynlig at oppdrettsvirksomhet vil føre til ytterligere press på sjørret og de ville laksestammene. Den omsøkte

lokaliteten vurderes å medføre store ulemper med lusepress fordi den er lokalisert midt i utvandningsruten til laksen. Vi leser også at ulempene ved tiltaket utfordrer kjerne hensynene innen naturmangfoldloven, ved at det er uklart hvilken påvirkning tiltaket vil ha på det biologiske mangfoldet. Lovgiver har bestemt at disse hensynene skal vektet tungt når kommunen skal utøve sin myndighet.

Etter det politiske vedtaket, som i realiteten var en politisk instruks om en ny administrativ mening, har vurderingen nå blitt at lokaliteten ikke vil komme i konflikt med truede arter eller naturtyper. Vi leser også at tiltakshaver har redegjort godt for at tiltaket ikke vil forskyve natur- og artsinteresser i området.

Vi kan ikke se at det som først ble brukt som faglige argument mot dispensasjon, er avklart eller imøtegått i tilleggssopplysningene fra Salmar.

Salmar sine vurderinger etter naturmangfoldloven er et forsvarsskrift for søknaden. Det som er gjort av undersøkelser gjelder først og fremst lokaliteten sin egnethet for oppdrett.

Et minimumskrav til en vurdering etter naturmangfoldloven må være at kravene i hver enkel bestemmelse blir synliggjorte og vurderte. Et tema må blant annet være den samlede belastningen av lusepresset for anadrom fisk. Det kan bli vesentlig ved flytting av lokaliteten bort fra Julsundet.

Lakselus slipper larvene sine fritt i sjøen, og de driver med strømmen. Etter det vi kjenner til går hovedstrømmen i Julsundet nordover. Et oppdrettsanlegg ved Kleppskjæret vil få en klart uheldig plassering med tanke på nærliggende elver og fiskevandringene østover i fjordsystemet.

En viktig del av kunnskapsgrunnlaget må være behovet for en undersøkelse av sjøbunnen under og tilgrensende influensområde. Muligheten for funn av koraller er et eksempel. Dette burde vært gjennomført før det ble gitt dispensasjon.

Kartleggingen bør skje av et uavhengig firma/marinbiolog. Faglig tillit er viktig for et godt beslutningsgrunnlag og gode demokratiske prosesser.

Konsekvensutredning

I vår uttalelse tok vi opp behovet for en utredning etter forskriften om konsekvensutredninger.

Det kan ikke være slik at det generelle kravet om utredninger på oversiktsplannivå kan omgås gjennom et dispensasjonsvedtak.

I den sammenheng vil vi derfor vise til Sivilombudet sin oppsummering i en uttalelse av 14.10.22, sak 2022/1377, om akvakulturanlegg og planlegging i sjø.

“Ombudet legger etter dette til grunn at utgangspunktet etter akvakulturloven og plan- og bygningsloven, er at kommunen skal foreta nødvendig arealavklaring også i sjøområdene, herunder for akvakultur.

Dette skjer ved at områder avsettes til akvakultur i kommuneplan, og at oppdrettsanlegg fortrinnsvis lokaliseres innenfor områder avsatt til dette i planen. Det er krav om at det gjøres en konsekvensutredning av virkningene planen kan få på et overordnet nivå, herunder for naturmangfold, uavhengig av om det også skal utarbeides konsekvensutredning i forbindelse med den enkelte lokalitetssøknad.”

Når kommunen sender vår klage til Statsforvalteren for en avgjørelse, ønsker vi å få tilsendt en kopi av oversendelsesbrevet sammen med kommunen sine kommentarer til vår klage.

Vennlig hilsen

Naturvernforbundet Molde
v/Knut Løken, sekretær
Lillevikvegen 4A
6412 Molde

Kopi: Statsforvalteren i Møre og Romsdal - sfmrpost@statsforvalteren.no

E-post: molde@naturvernforbundet.no Naturvernforbundet Molde er på Facebook og Instagram
Nettet: <https://naturvernforbundet.no/moreogromsdal/lokallag/molde/>

Org. nr. 919 666 846